

Szerkesztőség:

PLEBÁNIA-HIVATAL,
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények kü-
 dendők.

—
 Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová a
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 lamint a felszólamlások kü-
 dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
 évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:

V I Z Z O L T Á N

Kiadótulajdonos:

SZERDAHELYI JÁNOS

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
 kiadóhivatalhoz küldendők. Nyílttér sora 50 kr.

A szépművészet hatása.

A kultuszminiszteri költségvetés ország-
 gyűlési tárgyalása alkalmával különös érde-
 kel birtak ama szónoklatok, a melyek a
 szépművészet ügyeivel foglalkoztak. Vannak,
 kik a szépművészetet még ma is csak olyan
 sallagnak szeretik tekinteni, a melyre csak
 azért van némileg szükség, mert divatba
 van a többi kultur-nemzeteknél, tehát ne
 maradjunk el e téren sem tőlük. Pedig
 nagy tévedésben vannak azok, akik kicsiny-
 lik a szépművészetet, mert az igen fontos
 tényező egy nemzetnél, úgy hogy annak
 fejlettsége és becsülése valódi fokmérő a
 nemzet érületi finomságának.

Hazánkban az utolsó évtizedek minden
 téren nagy haladást mutatnak, a szépmű-
 vészet is tagadhatatlan lendületet vett az
 utóbbi időkben, azonban még mindig
 messze vagyunk attól az időtől, hogy el-
 mondhassuk, miszerint e tekintetben is
 megtettük kötelességünket.

Jelenleg a szépművészet s az általa
 nyújtott élvezet majdnem csak a „felsőbb
 tizezer“ kiváltsága, a közép osztály már
 csak kivételesen férközik hozzá itt-ott, a
 szegény népréteg pedig, a mely a nemzet-
 test legnagyobb contingensét képezi, csak
 homályos fogalommal bír arról. Innen van
 aztán az, hogy a nemzet nagy része hide-
 gen marad a művészi törekvések iránt,
 mert a régi latin mondás szerint nem vá-
 gyunk az ismeretlen után (ignoti nulla
 cupido). Nagyon téved az, aki azt hiszi,

hogy a nép nem érti meg természetes ér-
 zékével is a művészi becsü törekvéseket.
 Különösen a mi jó magyar népünk az ő
 józan gondolkodásával olyan műbíró tes-
 tületet képez, a melynek ítélete a műv-
 szekre nézve annál becsesebb lehet, minél
 kevésbé van az klikk-tekintetek vagy egyéb
 befolyásoknak alávetve az ő ítéletében. A
 minap megnyitott szegedi műtárlat élénk
 bizonyítékot képez ez állításunk mellett,
 a midőn a művészek nagy mohósággal
 lesték a nép egyszerű szavakban kifejezett,
 de talpra esett ítéletét s be kellett ismer-
 niök, hogy azok az igazságot adták elő s
 azért tanúságot szolgáltak a mestereknek.

Természetes azonban, hogy ha valódi
 közkinccsé, nemzeti vagyonná akarjuk
 tenni a szépművészet termékeit, céltuda-
 tosan kell minden eszközzel oda hatni,
 hogy iránta az érdeklődés a legtágabb kör-
 ben is, tehát a szegény embereknél is fel-
 kelltessék és folytonos éberem tartassék.
 Erre első sorban az állam törvényhozásá-
 nak kell törekednie oly intézkedések létesí-
 tésével, a melyek alkalmas eszközül szol-
 gálnak arra, hogy a szépművészet alkotá-
 saival, legalább a jelentősebb góczpontok
 útján, a vidék is időnkint megismerked-
 hassék, az iskolákban pedig kellő súly he-
 lyeztessék a szép iránti érzék fejlesztésére.

A kultuszminiszter ápr. 7-ikén tárczája
 költségvetésének tárgyalása előtt nagy sza-
 bászú beszédet mondott, a melyben a kép-
 zőművészet kérdéseivel foglalkozva, kijelen-
 tette, hogy ő a mostani és a jövő társa-

dalom művészeti érdekeinek fejlesztésére
 törekszik. Örömmel vette ezt tőle tudomá-
 sül az ország, mert meg van győződve
 róla, hogy a szép iránti érzék fejlesztése
 művelődés szempontjából igen hatalmas
 eszköz a haza vezéreinek kezébe. Magá-
 ban a szépművészet, mint az anyagi emel-
 kedés egyik jelentős forrása szerepel a
 nemzet háztartásában, de azért koránt sem
 ez a főszempont itt, hanem az erkölcsi
 befolyás, a melylyel az a nagy közön-
 ségre hatással van, csak a szépművészet
 soha ne feledkezzen meg feladatáról, ami
 nem lehet egyéb, mint szellemi élvezetet
 nyújtani a természet eszményítése által.

Az állam vezetői azonban csak úgy
 érhetnek el teljes sikert minden igyekezetök
 mellett is, ha a társadalom őket
 nem esztörekvésökben támog-
 gatja. A társadalom hivatása tehát pl. a
 művészetek pártolása, a vidéken felállítandó
 képtárak, muzeumok, iparművészeti gyűjte-
 mények szorgalmas látogatása, a családban
 a műérkek táplálása egyes szerényebb vá-
 sárlások által is — stb.

Most van az idő arra, hogy társadal-
 munk felrázassék a közöny álmából s meg-
 mutassa hazaszeretetét azon téren, a mely-
 nek művelése egyenértékű a nemzet szel-
 lemi emelkedésével és erkölcsi értékével,
 felkarolva a szépnek munkáját és nagy
 férfiak által nagygyá nevelve a nemzet
 gyermekeit!

TÁRCZA.

Emlékkönyvbe.

Lezúg az élet hirtelen,
 Mint a sebes patak;
 Feléd csupán csak a jelen
 Virági hajlanak.

A mult örökre tova szállt —
 Többé nem a tied;
 És a jövő, mint gyors madár,
 Miként jött, elsiet.

Öleld, öleld meg a jelent,
 Az élet ez csupán;
 Ne kérd: jövőd milyen leend,
 S ne sirj a mult után.

L.

Emanczipált nők.

Irta: N. V.

„Jelesem érett“, „kitüntetéssel alapvizsgázott“
 orvosnövendék, kinek a nagy tudományú tanárok
 gratulálnak, társai bámulják és irigylik tehetségét.
 Én szánom őt. Szegény lány! Önkénytelenül el-
 szorul a szívem valahányszor látom ezt az orvos-
 kisasszonyt. Fekete angol ruhájában, keskeny
 karimájú kalapjával, rövidre nyírott hajával nem

látom őt másnak, mint szoknyába öltöztetett
 automatának. Mikor bámulják eszt s ámulnak
 tudományán, melylyel sarokba szorítja férfi tár-
 sáit, én felsóhajtok: Szegény, szegény leány!
 Milyen árt adtal e hiú tudományosságért? Kény-
 szerzubonyt huztál szivedre, lelkedre. Azok, akik
 helyesnek tartják a nő küzdelmét, kik utat nyit-
 nak a nőnek, hogy nemét, természetét megta-
 gadva az élet küzdő terére lépjen, ezek a legke-
 gyetlenebb emberek, mert megtanítják a nőt
 olyan öngyilkosságra, melyben a lélek hal meg.
 Kik megnyitották a nők előtt a tudományos pá-
 lyákat, nem vetettek számot a nő lelkével. Esze,
 tehetsége tán versenyez a férfiakéval, tán tulszár-
 nyalja azokét, nem tagadom; az isteni szikra
 nem keresi milyen nemű az a lény, melynek
 agyában szállást vesz. A nő esze természeténél
 fogva össze van kötve szívével. Jaj annak, ki a
 nőben külön választja a szívet az észről. Az meg-
 öli a nőt.“ A nő szíve az a meleg érzelmekre
 teremtett szív nem elégszik meg, nem elégedhetik
 meg Linne, Darwin elméleteivel, miket az ész rá akar
 erőszakolni. Hiába hozza fel a tudomány meg-
 dönthetetlennek látszó érveit, az ész meghajlik
 előtte, de a nő szív zokogva tiltakozik. A tudomá-
 ny azt mondja: „az ember társas lény.“ A lé-
 lek pedig egyidejűleg azt kérdi: mi köti hát össze
 ezeket a gondolkodó magasabb rendű állatokat?
 A szív.

A világot létrehozó Hatalom minden fűszál-
 nak a legparányibb állatnak rendeltetést, munkát
 szabott a mindenségben. Van minden embernek,
 a nőnek is az Égtől rendelt kötelessége. S ha a

nő letér a természetes, neki való utól, megszü-
 nik nő lenni. Mi lesz hát egyébb? Úszóg a tár-
 sadalom testén, virág illat nélkül.

Azok a számalomra méltó nők, kik termé-
 szetükkel ellenkező uton, a tudományok száraz
 szavával akarják elaltatni szívüket, lelküket, esa-
 lódnak. Egy időre tán sikerül az agynak uralkodni
 a szív fölött, de az élet nagyon szeszélyes, egy-
 szer csak lerántja a tudományról azt a nymbust
 s akkor az az örökké egy női lélek sir, zokog,
 siratja az elfecsérelt napokat.

Elfecsérelt napok. Ne értsen félre senki. A
 tudomány hasznos, szép dolog férfinak, de épen
 olyan rút a nőnek. A sok tudományos szó a nő
 ajkáról olyan kellemetlen az embernek, mint a
 kontár vers, vagy hamis hang. Nevetséges és szá-
 nalmas egyaránt. Valahányszor eszembe jut az
 orvoskisasszony, számalom fog el. Egy nyomoré-
 kot látok benne, meg egy hülyét, ki rostában hord
 vizet. A nő tudománya kárba vezett fáradság.
 Hasznot keveset, de önmagának annál több fáj-
 dalmat okoz.

A tudomány a nőnek olyan, mint a szerve-
 zetnek a pálinka. Megrészegetik tőle, nemét,
 erjét meghaladó munkát végez, aztán következik a
 tompultság a szívben és idegekben, végre a kijó-
 zanodás. Végre belátja, hogy tán szép, de ferde
 uton haladt. Visszafordulna, de lehetetlen. Szemei
 látták az életet mesztelenül, képzelete nem tudja
 azt többé felruházni, keresi az idealizmust, de
 tudja, hogy ő maga gyilkolta meg ott a boncz-
 asztalon. Szegény orvos kisasszony!

Az első hullával, melyet bonczkése érint,

A mire nem gondolnak.

A jog, törvény és igazság nevében kormányozni nagyszerű eszme, megoldása nagyszerű feladat, mert a régi gyakorlat szerint úgy állt e jelígenek magyarázata, hogy akár miként is lett a jog, törvény és igazság egymás mellé állítva, a tapasztalat arra tanított bennünket, hogy ami jogos, az nem mindig igazságos is, ami igazságos, az nem egyszersmind jogos is, ami törvényes, az nem volt egyszersmind jogos és igazságos.

Minden állam törvények által szabja meg polgárai között a jogosság és igazságosság határait, így nálunk is. Kell tehát, hogy azok a törvények a nép életszükségletéhez a jogos és igazságos teljes mértékével hozassanak meg, ne alkottassanak oly törvények, amelyek nem a mi életmódunk, nem a mi életszükségleteinkhez alkalmazottak.

Ebből az irányelvűből kiindulva, a mi törvényhozó testületünknek minden áron oda kellene hatni, hogy törvényalkotás előtt a közigazgatás legalsóbb foku elemeit is hallgassa meg, mert azok, kik a néphez legközelebb állanak, legjobban is tudják annak közéleti szükségleteit azok, kik a nép között élnek, leginkább tudják, ismerik a meglévő törvényeknek hiányait, módosítása iránt a leggyakorlatibb javaslatokat terjeszthetnek elő.

Felette szükséges volna tehát évenként egyszer meghallgatni a községi jegyzőket a törvények módosítása iránt, mert hiszen kik is tudnának leginkább és legfigyelmre méltóbban nyilatkozni az iránt, hogy az egyes törvények a nép boldogításra, a nemzet erősödésére minő kihatással vannak, esetleg e célból hol és minő módosítást igényelnek, mint azok, akik a legtöbb törvény végrehajtásában segédkeznek és akik örökösen arra vannak utalva, hogy a népnek tanácsosal szolgáljanak, akik a nép ügyeivel, bajaival foglalkoznak, azoknak jobban roszban osztályosaik, akik a népszámláláskor elmennek a paloták és kunyhók lakóihoz egyaránt.

És a községi jegyzők, ha ezen kitüntetésben részesülhetnének, törvény ismeretük és szellemi képességük által nagyban hozzájárulnának ahhoz, hogy a nemzet kapna jogos és igazságos törvényeket s akkor talán ez a most sebes szárnyra kapott „Jog, törvény és igazság” jelige boldogítólag érezhető is lenne.

Dixi.

A közönség köréből.*

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

E lap legutóbbi számában az iparos ifjak műkedvelői előadására vonatkozólag egy kritikai közlemény jelent meg, melynek nagyérdemű írója nem elégedett meg az előadás méltatásával, de kiterjeszkedett a közönség pirogatására is.

Nem hiszem, hogy az iparos ifjuság ezzel is megbizta volna; nem tehető fel, hogy az egyébként nemes czélra igyekvő iparos ifjuság le kívánta volna szidni a közönséget, — a miért nem valami fényes anyagi támogatásban részesítette az előadást, — minthogy arra nem is lehetett okuk, amennyiben az előadás után igen sikerült táncvizigalmat rendeztek, ami föltételez mégis némi némű anyagi és erkölcsi sikert.

Nem hiszem, hogy előnyére szolgálna a műkedvelőknek az, ha — pláne az érteimesebb és műveltebb — közönséget sértőgetésekkel igyekeznének törekvésük czéljának megnyerni.

Egyesek tévedhetnek valamely intézmény létesítése körül a társadalmi kötelezettségek teljesítésében, — egyesek lehetnek elfogultak valamely társadalmi cél iránt, — de egy egész város közönsége nem tévedhet, nem lehet elfogult a jó akarat méltánylásánál, az mindig meg fogja találni a módot és keresni tudja az alkalmat a kulturális érdekek előmozdítására, ha az intézők kellő tapintattal és körültekintéssel iparkodnak azt felköltöni és igénybe venni — és legkevésbé lehet jogcímét venni egy műkedvelői előadás kritikájának keretében oly erős megrovásra.

Mert nem elég valamely czélt kitűzni a megvalósításra, de keresni és találni kell módot és helyes érzékkel választott eszközöket is annak elérésére. Hisz maga a kritika írója elismerte, hogy az előadás nem volt alkalmas nagyobb igények kielégítésére, akkor, a midőn a rendezőseget figyelmezteti, hogy alkalmas, kipróbált műkedvelőket igyekezzen az előadásokra megnyerni.

A kritikában egy oldalvágás is történt személyemre, viszonzásul egy multkori barátságos és bizalmas hivatkozásra, — ez az oldal vágás úgy tűnik föl, mintha az én „éles szememet” egyébre sem használnám, mint a műkedvelői előadások — a cikkíró úr burkolt kifejezése szerint talán rossz akaratú — bírálgatására. Erre csak az a válaszom, hogy sajnálom, hogy az író ural e téren nem érintkezhetem modortalanságom miatt. Izlésére bízom elbírálni, hogy melyőnk volt finomabb érzékkel, én-e, aki a közügy védsére segítségül hívtam, vagy ő, aki a nagyközönségre suhintott velem.

Egyébként: Pax tecum!

T. G.

* E rovat alatt közlötteknek szívesen adunk helyet, de a felelősség érte a beküldőt terheli. Szerk.

Építő iparosok iskolája.

Budapesten Hernád-utca 45. sz. alatt ily czimmal új tanintézet nyílt meg, a melynek czélja az iskola hozzánk beküldött prospectusa szerint a következő:

Fenálló ipariskoláink csekély számuknál fogva még minlég nem képesek e rohamosan fejlődő építő iparunknak szükséges nagy számú szakképzett egyént szállítani, így még mindig rendkívül sok egyént van, ki minden szakképzettség nélkül üzi iparunkat.

A törvény megköveteli ugyan, hogy az építőipart csupán szakképzett iparos gyakorolhassa — vizsgálatok vannak előírva, melyek az iparosok képzettségét igazolják; de kevés ipariskolánkban a hely, hogy minden jelentkezőt felfogadhasanak és így számosan vannak, kik tanulni akarnak, de nem találnak helyet, ahol tanulhasanak.

E hiányt akarjuk, részben legalább pótolni azzal, hogy iskolánkat felállítjuk.

Iskolánk czélja szakképzett építő-iparosokat nevelni; olyanoknak pedig, kik valami a törvény által előirt vizsgálatot kívánnak letenni, módot akarunk nyújtani, hogy e vizsgára előkészülhessenek.

Módot kívánunk nyújtani tanítványainkra, hogy a gyakorlatban szerzett tapasztalataikat elmélettel kibővítsék és a mindég erősebb versenyben könnyebben helyt állhassanak.

Nem félig képzett műépítészeket vagy mérnököket kívánunk kiképezni, de jól képzett iparosokat nevelni — ezért iskolánkban csupán azt tanítjuk, a mire egy jó építő-iparosnak szüksége van, de oly terjedésben, hogy a rohamosan fejlődő haladásokat megérteni és azokkal lépést tartani képes legyen.

Az intézet minden oly egyént tanulóul felvesz, ki a tanulni kívánt szakban kellő előképzettséggel és szakértelemmel bír.

A kiskorúak a felvételnél szülőjük vagy gyámjuk beleegyezését tartoznak igazolni.

A rendes tanfolyam téli időnye november 1-én kezdődik és február végével végződik.

A nyári időny márczius 1-én kezdődik és június végén végződik.

Szeptember és október hónapokban előkészítő tanfolyam lesz oly tanulók számára, kik valamely osztályba való belépéshez kellő előképzettséggel nem bírnak.

Ugyszintén a második, illetve harmadik osztályba lépők számára ismétlés az alantas osztályban tanult tantárgyakból.

Rajztanítást — nappali és esti tanfolyamokban, az egész évben — július és augusztus kivételével — tartanak.

Építő, kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára — szintén az előbb említett időben készítenek elő.

A rendes tanfolyam tanideje némi megsza-

saját lélkét boncsolja fel, a bonczasztalon saját illuzióit szedi izekre szét. Az első hulla lerántja szeméi előtt a leplet az életről, mesztelenül áll előtte a valóság. Amilyen szörny egy mázától, festékétől megfosztott viaszbaba feje, épen ilyen rémitő lesz az élet, ha megfosztjuk attól a mázától, mit az érzelmek és a képzelet rájuk rakott. Talán csak ámitjuk magunkat, de mikor ez olyan jól esik. A való olyan rideg. Előtte fekszik az első hulla. Életében ember volt a neve, most anyaga a tudománynak. A bonczkés szétszedi az agyat, melyben tán szép és nagy gondolatok laktak, vagy a furlangos gonoszságnak volt fészke, az orvos nem látja azt, ő az agynak fejlődését, tömörségét, súlyát keresi; a szív, mely gyűlölvagy szeretet, előtte csak a vérkeringés központja.

Az első bonczolás után megváltozik az ember egészen. De mig a férfi nemének tulajdonságát képező éleslátásával külön tudja választani a lelket az anyagtól s a tudományban nem lát egyebet tudománynál, mely lelkét felemeli, erejét edzi a munkában, addig a nő lelkéről lehámlik minden, mi nőies, sőt mi emberi, nem marad más a nőből csak egy száraz tudományos könyv. Ha valaki nemesen gondolkodik, vagy cselekszik, nem az érzelmeket keresi, hanem a beszélő fejére néz s azon gondolkodik: ugyan milyen lehet az agya; ha szeretetről hall, nem hatja meg, hanem mérlegeli annak vérbőségét.

A milyen szép és magasztos az orvosi pálya a férfinak, épen olyan visszataszító a nőnek.

Egy gyöngéd női kéz, mely bonczkést forgat! Minő rettenetes. Lehet-e az ilyen nőt szeretni? Nem. Tud-e az ilyen nő szeretni? Nem. Mit le-

hetne szeretni a húson, véren, csontokon, idegeken. Pedig eljön az idő, mikor a tudomány csaloka Fata-Morganája eltűnik a halálra fáradt szegény utas elől s a remelt oázis helyett rideg való veszi körül. Olyan jól esnek neki egy kis szeretet, de már késő. Élete el van tévesztve. Hivná vissza a gyermekkort, az ifjuságot, de csak száraz tudomány integet feléje.

Gyöngé a nő nagyon. Még esze sem teszi erősebbé. Az étellel való küzdelme nagyon egyenlőtlen. Az élet képe nagyon zord, nem való az női szemnek, mert meg fagy tőle a lelke, kihül az a mélységes, az a szent tűz a női szív. Nincs a nő küzdelemre teremtve, ebben a küzdelemben csak vesztes lehet, nőiességét dobja el magától, mi nélkül nem nő többé.

Ne kívánjon a nő más lenni, mint nő. Nagy, magasztos az ő hivatása. A nő kezében van létve az egyesek s közvetve az emberiség sorsa. Ő az a központ, mi körül a férfi lelke forog, biztató, vigasztaló, csillag a férfi egén, társa és küzdelmeinek jutalma. Igazán nőnek lenni a legszebb gondolat, az igazi nőnek egyetlen egy, mindent felölelő tudománya van: a szeretet.

Ne kívánczozzék ki az életbe. Gyöngé fűszál ő az élet viharaival szemben, vonuljon meg csöndesen a férfi oldala mellett, ki hivatva van érte küzdeni, töltsé be szerény hivatását, mely csak egy szóból áll: szeretet.

Ne hagyja el a csendes, meleg tüzhelyet, a tudomány kétes lángjáért, mert hisz nem csak magát, természetét tagadja meg, de lerántja a magasból a férfi ideálját, midőn egyenlővé akarja

magát tenni a férfival, hogy az istennő helyett pajtást lásson benne.

Ó, ne raboljátok meg a férfiak lelkét, hisz ti gyöngé nők, ti vagytok a férfiak ereje, bátorsága, küzdelmeinek czélja, jutalma és boldogsága.

Minden nő kebleben hordozza saját boldogságát, mely két szóból áll csupán: „feleségem”, „anyám.”

Boldog az a nő, ki nem kíván csillogni eszével, meg marad rendeltetése természetes mesgyénjén, jó hitves, jó családanya, így többet tesz az emberiség javára, mintha egész életén keresztül tudományos könyveket forgatna.

Ha most valaki azzal a kérdéssel fordulna hozzám, hogy: hát hogyan legyen a nő jó hitves és családanya, mikor ma napság a férfiak nem nőülnek? Erre is megfelelek:

Nincs olyan pálya már művelt államokban, melyre nők ne készülnének. Felületesen magukba szednek egyet-mást a tudományból, csillognak vele s a férfiaknak a nőekkel szemben való gyöngesége megnyitja nekik a hivatalok ajtait. Leszorítják a férfiakat természetes helyükről, nem csak kenyérüket veszik el, hanem elrabolják a férfi illuzióit, midőn leszállnak ők is a porondra küzdeni s a férfi nem képes többé ideált látni a nőben, hanem ellentétét a kenyérharcban.

Szegény, szegény emanczipált nők!

Mennyivel magasabban áll az az egyszerű asszony, ki gyermekei ruháját foltozza, a doktorkisasszony fölött. Királynő ő kicsiny körében, koronája a szeretet, az a hatalmas, mindent pótló, pótolhatatlan szeretet.

kitással reggel 8-tól este 8-ig, szerda és szombati napon este 7-ig tart.

Vasárnap és ünnepnap délelőtt az esti rajztanfolyam tanulói a rajztermet használhatják.

Tandij. A rendes tanfolyam négy hónapjára havi 25 frt
A két előkészítő vagy ismétlő hónapra „ 15 „
Rajztanítás nappali tanfolyamon „ 15 „
esti „ 10 „

Élőkészítés valamely mesteri vizsgára a vizsga szerint és a tanítandó tárgyaknak megfelelően.

Ajánljuk ezeket az érdekeltek figyelmébe azon hozzáadással, hogy egyéb részletekről a jelzett helyen Bernovits Gusztáv igazgató-tulajdonos ad bárkinek felvilágosítást.

Ujabb törvénykezési határozatok.

Az általánosan követett törvénykezési gyakorlat szerint a magánvádló, illetve sértett fél csak akkor tekinthető a tárgyalásról elmaradottnak, ha a kitűzött órán túl még két óra alatt meg nem jelenik.

A közigazgatási hatóságok az 1892. évi 53,235. sz. alatt kiadott pénzügyminiszeri körrendeletben kihágásnak minősített esetekben a kihágást elkövetők ellen önállóan bíraskodhatnak ugyan, de saját hatáskörükben senkit italmérési engedélyének gyakorlásától el nem tilthatnak, abban nem korlátozhatnak, illetve italmérési üzletet be nem zárhatnak, hanem az engedély elvonása iránt szükséges eljárást az illetékes pénzügyigazgatóságnál kezdeményezhetik. Az első fokú rendőrhatalom általános rendőri hatalmánál fogva, amennyiben sürgős és halasztást nem tűrő fontos közrendészeti avagy állami érdek veszélyeztető okok az italmérési engedély gyakorlatának azonnali beszüntetését, illetve a korcsmahelyiségnek rögtöni bezárását kívánják, saját hatáskörében kivételesen eljárhat ugyan, de miután ezen intézkedése egyenrangú ez italmérési engedélynek időleges elvonásával. Intézkedését az illetékes pénzügyigazgatóságnak azonnal tudomására kell hozni, a mely hatóság a kifejlendőkhoz képest az engedélynek elvonása iránt, amennyiben az elvonásra törvényes indok forog fen, az 1888. évi 35. t. cz. 10. §. utolsó előtti bekezdése alapján intézkedik.

A kihágási eljárási szabályok a feleknek ügyvéd által való képviseltetését ki nem zárja, de kötelezővé sem teszi, hanem a fél tetszésére bizza. Ebből folyólag, ha a felek ügyvédet vállanak, az ennek folytán felmerülő ügyvédi díjak kiegyenlítése rendszerint nem az ítéletben állapítatik meg, hanem a feleknek hagyatik fen. Más megítélés alá esik azonban, ha a fél maga meg nem jelenik a tárgyalásra, hanem magát képviselteti: ily esetben azon eljárási költség, ami a felet megilleti, az őt helyettesítő képviselőtől sem tagadható meg.

Jövedéki kihágási ügyben elmakacsolásnak helye sincs.

A kereskedelmi törvény 471. §-a értelmében a többszörös biztosítás meg van engedve, vagyis szabad ugyanazon tárgyat s ugyanazon esemény ellen biztosítani; azonban az egyes társulatok által eszközölt biztosítások összesen csak a tárgy teljes értéke erejéig érvényesek s az egyes biztosítók (biztosító társaságok) csak azon irányban felelnek, melyben az általuk biztosított összeg az egész biztosított összeghez áll. — Ha valamely tárgy ugyanazon esemény ellen újból biztosítatik, a későbbi biztosítás csak annyiban érvényes, amennyiben a korábban biztosított összeg a tárgy teljes értékét nem fedezi. — A mennyiben a biztosított többszörös biztosításoknál valamelyik biztosító társulat elleni igényeiről lemond, az a többiek jogaira és kötelezéseire befolyással nincsen.

MI UJSÁG?

— **A kánikula vége.** A mult esütörtökön, Sz. Bertalan napján ért véget a kánikula, a mely az idén ugyancsak szeszélyes volt. Mig néhány héten át ritka nagy hőséget okozott, az utóbbi hetekben hirtelen annyira lehütötte a levegőt, hogy csaknem dértől lehetett tartani. Talán majd az öreg asszonyok nyara a szeptember az ő mérsékelt melegével és egyenletes időjárásával kárpótolni fog a nyár hiányaiért.

— **Esküvő.** Vajda Adolf helybeli kereskedő f. hó 30.-án tartja esküvőjét Kecskeméten Blau Mór kedves leányával, Jankával.

— **Közgyűlés.** Folyó hó 28.-án délután 3 órakor közgyűlés tartatik, melynek tárgyai a következők: 1. Mérnöki műszaki vélemény és terv az egyes birtokok kitézése tárgyában. 2. Lemondás folytán megüresedett fogyasztási adóhivatal könyvelői állás betöltése iránti intézkedés. 3. Napszamosok községi pótdadjának eltörlése. 4. Utcák elnevezése és a házak megszámozása. 5. Az 1900. évi községi közmunka megváltása. 6. Községi pótdadják törlése és szaporodása. 7. Pénztárvizsgálatról jelentés. 8. Választóképes lakosság összeírásához bizottság kiküldése. 9. Gara János lakháza melletti esatoneira vonatkozó főszolgabírói véleményes rendelet előterjesztése.

— **Az iskola év kezdete.** A helybeli r. k. iskolaszék elnöksége ez úton is tudomására hozza a szülőknek vagy gyámoknak, hogy tan köteles gyermekeiket illetve gyámoltjaikat szept. 1-től kezdve beírassák az illető tanítóknál, miután a tanítás szept. 11-ikétől megkezdődik s minden mulasztás szigorúan fog büntettetni. — Kívánatos a tanulók saját érdekében, hogy ama közigazgatási határozaton alapuló iskolaszéki rendelkezés betartassék, mert eredményt csak úgy lehet elérni, ha a tanulók mind pontosan egyszerre kezdik meg a tananyag elsajátítását s rendszeresen járva iskolába s zárvizsgáig mindanyian kitartanak.

— **Ajándék a templomnak.** A helybeli róm. kath. templom részére újabban két úrhölgy adományozott felszerelési ezikeket. Özv. Blaskovich Albertné két darab, egyenkint öt ágú két oldalt a szentély falain megerősítendő aranyozott gyertyatartókat ajándékozott. Özv. dr. Mistéth Sándorné pedig a „Szeplőtelen oltár“-hoz egy saját készítésű csipkézettel ellátott vászonterítőt. Mindkét adomány bizonyára előmozdítja a hívek buzgóságát!

— **Vásárunk** kellemetlen szélben lett megtartva, meglehetősen látogatottsággal; mintegy 1200—1300 darab jószág képezte adás-vétel tárgyát, melyek közül a sertések alacsony árban keltek. A vásárbíró pár esetben hamis mérést konstatált, a kihágók a szegény pénztár javára meg is büntették. Tolvajlás nem fordult elő.

— **Jótekonycélú műkedvelői előadás.** Amint értesülünk, iparos ifjaink jövő vasárnap szept. 3.-án Kossuth Lajos-szobor alap javára felhívásokkal másodsor adják az „Igmándi kispap“ népszínművet.

— **Visszarendelés.** Amint már lapunk régebben írta, a miniszeri rendelkezés szerint a pestvármegyei tanfelügyelőség a tanügyek könnyebb vezethetése miatt két részre osztatott s Kecskemét központtal egy másod-tanfelügyelői állás szerveztett, a melyhez az abonyi járás is tartozandó volt.

Most újabban a rendelkezés megváltozott, amennyiben ugyanis 52,058. számú miniszeri rendelettel a mi járásunk nem a kecskeméti, hanem a budapesti tanfelügyelőség hatáskörébe utaltatott vissza.

— **Borzalmas baleset** történt a mult vasárnap Sztahó Lajos szőlőjében. — Ugyanis Zana Lajos vinczellér feleségével együtt kora reggel a vásárba távozván hazulról, 3 éves Teréz nevű és 1½ éves Lidia nevű leánykáikat a házba hagyván, azt reájok zárták, miután senki sem volt a közelben, akit azok felügyeletével megbizhattak volna. Hogy mit csináltak a gyermekek benn, nem lehet tudni, de midőn 11 óra körül a szülők hazajöttek, rémülve látták a füstgomolyt házukból felfelé szállani. Miután az ajtón nem lehetett bemenni a füst miatt, az ablakot törték be, amire a lappangó szoba tűz új táplálékot nyerve a betóduló levegőtől, nagy lángokba csapott fel, mely a szobában mindent elhamvasztott s magát a házat is rommá tette. A két kis szerencsétlen gyermek megszenesedett hulláit úgy hozták ki a szerencsétlenség színhelyéről. — Ez eset nagy intő példa a szülőknek arra, hogy gyermekeiket soha se hagyják felügyelet nélkül!

— **Szerencsétlenség.** Veres István nádkötőnek 10 éves Mihály fia egy bugyli bicskát vett magának a vásárban. Kedden aztán a kinyitott bugylival kezében fölmászott a kerítésre, honnét oly szerencsétlenül bukkolt le a földre, hogy a bicska hegyes vasa szivébe fúródott s szörnyet halt. — Óvni kell a gyermekeket a kés használatától, hiszen egy régi magyar közmondás is tanítja „kés nem való gyerek kezébe.“

— **A küldönczös táviratok díja.** A táviróhálózaton kívül eső helyekre szóló táviratok kézbesítésének díja eddigelé egységesen, a távolságra való tekintet nélkül, 40 krajczárban volt megállapítva. E díjazási rendszer azonban a községek érdekeibe ütközött, mivel azok, akik az utolsó táviróhoz közelebb lakó felekhez intézték távirataikat, csak 20 kilométeren belül kézbesítették küldönczcel, azontul pedig postával továbbították, dacára annak, hogy a feladó a 40 krajczárnyi küldönczdíjat előre megfizette. Ennélfogva a kereskedelmi miniszter a községek érdekében úgy intézkedett, hogy a küldönczcel kézbesítendő táviratok feladói, úgy mint a külföldön, szeptember 1-től kezdve küldönczdíj fejében annyit fizessenek, amennyiben a távirat kézbesítése tényleg kerül. Az esetben, ha a távirat feladója kívánja a küldönczdíjat fizetni, a távirat feladása alkalmával mérsékelt összeget helyez letétbe s a tényleg kifizetett küldönczdíjról, ha csak távirati értesítést nem kíván, posta útján díjmentesen értesítést kap, melynek alapján a feladóhivatal elszámol. Mivel gyakran előfordul az az eset, hogy a czimzett fél érdekében kell táviratozni, a küldönczdíjat a feladó kívánságára a czimzett fizeti meg.

— **Üzlet részletfizetésre.** Lassan kezdenek már nálunk is a különféle visszaélések és szédelgések ellen rendszabályokat hozni. Az igazságügyminiszeriumban dolgoztak ki a részlet-üzlet révén üzött visszaélések megakadályozására egy javaslatot, a mely határozottan megvédi a visszaélésekkel szemben a szegény embereket. Legnevezetesebb intézkedése a tervezetnek, amely a részletfizetésre vásárolt áruk legnagyobb árát határozza meg. Ez nem lehet nagyobb, mint a rendes forgalmi árak legfőbb harmincz százaléka. Másik fontos újítás az ügynökökről szól. Eddig az volt a részlet-üzlet gyakorlata, hogy az ügynök szóval és írásban mindenféle kedvezéseket ígért a vevőjének, a miket aztán az üzlet tulajdonosa nem ismert el magára nézve kötelezőknek. A bíróság nem segíthetett a rászédett vevőn, mert hisz az ügynöknek nem volt meghatalmazása gazdájától a kedvezések megadására. A törvényjavaslat újat állja az ilyen eljárásnak. — Kimondja ugyanis, hogy az üzlet megkötésével megbízott ügynök külön megbízás nélkül is fölhatalmazottnak tekinthető az üzlet módosítására, kedvezések engedésére, részletfizetések elfogadására. Szóval ezentul az ügynökért a gazda is felelős. A szegény ember védelmére szolgál a javaslatnak az az intézkedése is, hogy csak két részlet fizetésének elmulasztása esetén követelheti az eladó az egész árt s ezt is csak akkor, ha külön kikötötte.

— **A bortörvény és a kiscgazdák.** A földművelésügyi miniszter figyelemmel arra, hogy az ország némely vidékén a kis szőlősgazdák nincsenek kellőleg tájékozva a bortörvénynek azon rendelkezése iránt, a mely a must és a bor vizezését eltiltja, a törvényhatóságokhoz oly értelmű körrendeletet intézett, hogy ott, ahol az indokolt, a bortörvény és a végrehajtási rendelet rendelkezéseire, különösen pedig arra, hogy a bor és a must vizezése feltétlenül tilos, esetleg az illető községekben leendő kidobolás útján az érdekeltek még a szüret előtt kellőleg figyelmeztessenek.

— **Az igazságért!** Ezt a jelszót írta zászlójára a „Reggeli Ujság“ szerkesztősége. Három évi fennállása alatt a „Reggeli Ujság“, a mely a legolcsóbb politikai napilap, eddig is ezt az irányt követte. Pártoktól teljesen függetlenül egyaránt megmondja véleményét a kormányról vagy az ellenzékkel szemben. Mutatja ezt a közelmúltban lezajlott Hentzi-emlék beszterelési ünnepélye ellen való erős állásfoglalása, a melyet pedig a napi sajtó legnagyobb része oly előszeretettel hallgatott agyon. Társadalmi és művészeti eseményeket tárgyaló rovatai, objectív s a stréberséget kireléthetetlenül üldöző közleményeivel és cikkeivel eddig is sok elismerést vívtak ki. Regényei, tárczái előkelő írók legérdekesebb munkái. Közgazdasági irányban az erők kiegyenlítését tartja szem előtt és mert épen itt van legnagyobb szükség a korrupció üldözésére, nem egyszer erős harcot vívott már az igazságért. Híradásainak gyorsasága mellett arra fektet főszólyt, hogy azok megbízhatók, igazak legyenek. A „Reggeli Ujság“ 8 oldal tartalommal jelenik meg és előfizetési ára vidékre postán küldve: egy hónapra 50 kr., negyedévre 1 frt 50 kr., egész évre 6 frt. Budapesten házhoz hordva: egy hónapra 30 kr. A „Reggeli Ujság“ szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 19.

— **Guérin a párisi antiszemita vezér vára.** Bizonyára a legérdekesebb ház most Párisban az antiszemita liga háza, melynek kapuját katonaság őrzi, hogy Guérin és 40 társa ne menekülhessen. A vizezeteket és légszeszt a rendőrség lezáratta s minden érintkezést a házzal betiltott, hogy víz és élelemhiány miatt megadják magukat. Guérin és társai a rendőrség többszöri felszólítására sem adta meg magát, hanem a házat jól elorlaszolta a legvégsőig megvédi s támadás esetén légbe-

röpti. A „Budapest“ képes pol. napilap aug. 29. számában eredeti képen mutatja be ezt a házat s Guérin arcképét. Különös gonddal s a legjobb művészek rajzolják a „Budapest“ képeit, a legújabb eseményeket és ismeretterjesztő dolgokat hű képen állítják az olvasó elé. Vasárnapi humoros képeit Homicskó A. hazánk legügyesebb karrikaturarajzolója készíti, szóval mindenben oda törekszik, hogy olvasóinak igényeit teljesen kielégítse. Előfizetési ára egy évre 12 frt, félévre 6 frt, negyed évre 3 frt, egy óra 1 frt. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban Budapest, IV., Sarkanlyus-u. 3., valamint minden könyv- és papirkereskedésben. Egyes példányonként kapható mindenütt 4 krért.

— **Eladás.** Lancaster, Lefancheux, előltöltő löfegyverek igen olcsón eladók. Czim a kiadóhivatalban meg tudható.

— **Eladás.** Egy teljesen jó nagy jég-szekrény, kávésok vagy mészárosoknak kiválóan alkalmas, jutányosan eladó. — Czim a kiadóhivatalban.

— **Használt téglá** megvételre keresetnek. Czim a kiadóhivatalban.

CSARNOK.

Egy koronátlan uralkodónó.

GREIF FLÓRIÁN-tól.

Az 1701-ik év vége felé volt, midőn a francia államfő a Versaillesi palotában udvarának legbizalmasabbjaival tanácskozára ült össze, a mely, nem mint közönségesen, tulajdonképeni országos érdek körül forgott, hanem egyházi ügy érdekében történt, még pedig egy törzsrokon uralkodó ház ügyében. V. Fülöp, a fiatal spanyol király s XIV. Lajos unokája, aki II. Károly végrendelete szerint az egész spanyol monarchia örökösévé nevezetett, az ő alig tizennegy éves felesége, Szvoyai Lujza részére főudvarmesternőt keresett. Nem tudott e miatt mást tenni, mint avégett az ő nagyatyai védnökét Párisban megkeresni, akinek udvara, mint a finom szokások és jó ízlés ősi székhelye volt ismeretes és akinek összeköttetései az egész művelt világra kinyultak. Egy főudvarmesternői állás oly fontos helyzet volt, a melynek betöltésénél annál inkább kellett megfontolva jární el, mivel a királynő maga még bizonyos anyai vezetést igényelt.

Az értekezleten, a melyen a hatalmas Maintenon marquise elnökölt, még a király inkább csak mint hallgató vett részt, a többek közt Detrés bibornok is részt vett, akit a kérdés különösen érdekelt és midőn föltételül azt hallotta kikötve, hogy a keresett nő se francia, se spanyol ne legyen, azonnal egy indítvánnyal lépett elő, amelyet a legmelegebben ajánlott. A személy, akit ő eminenciájára ajánlott, az ő előadása szerint nem csak mindama tulajdonokat egyesíti magában, a melyeket egy főudvarmesternőtől megkívánnak, hanem még sok ragyogó előnnyel is bír. A bibornok maga tanulta őt Rómában ismerni és meggyőződött saját látása és tapasztalása után az ő tehetségéről. Az illető neve Orsini Anna Mária és rövid vonásokban rajzolta addigi életfolyását. Ő jelenleg mintegy negyven év körül van, II. Lajosnak leánya a la Tremosaille házból, aki noirmoutieri herceg, tehát főnemesei származás, előbb a chaloisi herceghez, Baise Lajoshoz ment férjhez, ennek csakhamar bekövetkezett halála után pedig másodsor is házasságra lépett Orsini Flavióval, a braccianói herceggel. Ennek római palotájában, mely sokáig az olasz főváros legjobb társaságának gyűlhelye volt, ismerte meg a bibornok a hercegnőt és megtanulta becsülni; most már vagy három éve annak, hogy a herceg meghalt és azért minden kilátás meg van arra, hogy az özvegy egy ily megtisztelő hívásnak szívesen fog engedni.

Maindenon asszony a bibornok előadását érdeklő hallgatta, az ő kíváncsisága annak következtében a legnagyobb fokban feltámadt és mivel ő eminenciájának előtte nagy tekintélye volt, az ő nyomatékos ajánlása nem maradhatott siker nélkül. Köszönetet mondtak neki a tanácsért és felhatalmazták őt, hogy a szükséges lépéseket a hercegnő megnyeréséhez tegye meg, aminek ő késedelem nélkül eleget is tett. Nehány hét múlva

a dolog rendben volt és Orsini hercegnő a madridi spanyol udvarnál megjelent, hogy hivatalát, mint legfőbb palotahölgy a fiatal királynő mellett átvegye.

De minő volt a bámulat, midőn az új főudvarmesternő bemutatta magát. A bíboros lelkes ecsetelése után senki sem alkotott magának valami csekély fogalmat róla, de az ő személyes megjelenése a legmagasabb várakozást is felülmulat. Szép, nagy, karesunövésű barna nő volt élénk sötétkék szemekkel, alig látszott harmiezasnak; egész föllépési módja pedig, mozgékonyasága, mulatása kellem, báj- és méltósággal annyira össze voltak kötve, hogy minden tekintet látható tetszéssel reá volt tapadva, amint az észrevehető volt. Egy szemtanu állítja, hogy életében még soha sem látta megtestesülve a magas fenségnek az asszonyi szeretetre méltósággal való vegyülékét.

De még inkább növekedett a meglepetés az udvarnál, midőn ez elbűvölő asszony otthonossá tette magát és átvette működési körét. Ekkor a hercegnő oly értelmet, körültekintést, ügyességet, tetterőt és biztosságot fejtett ki, hogy a legkipróbáltabb udvari hivatalnokok sem léphettek nyomába. Anélkül, hogy méltóságából legkevesebbet is vesztené, mindenkivel meg tudta kedveltetni

magát. Az ő társalgása igen vonzó volt, sokat látott a világban és tudott pikánsul elbeszélni; másrészt, ha kellett, a leghosszadalmasabb beszélgetéseket is elhallgatta, anélkül, hogy kimerítették volna. Az ő magaviselete a legesekélyebb dolgokban is szigorúan iskolázott volt és mégis mindaz amit mondott vagy tett, oly természetesen és mesterkéletlenül tünt fel, mintha az nem is lehetne másképp. Amit mondani akart, elbűvölő szépen mondotta, amit pedig el kellett hallgatni, az nem esuzott ki ajkain soha, még a legnagyobb felindulás pillanataiban sem. Mindent tudott úgy venni, amint volt és éles szemekkel különböztette meg az embereket jellemük szerint. Az ő becsvágya minden mértéket meghalad és ha finoman szőtt intrikáról volt szó, ebben aligha volt nála bárki is erősebb. Egy szóval ez a rendkívüli asszony, aki az asszony báját a férfi szellemével, egy angyal varázsát egy démon eselszövényével kötö össze, mintegy az udvari életre volt teremtve. Semmi sem hiányozhatott ahoz, hogy az ő becsvágya csakhamar a legnagyobb hatalmat hódítsa meg a spanyol udvarnál, amit csak birni lehetett és nem lehet rajta esodálkozni, hogy végre sikerült neki több mint egy évtizeden át az egész spanyol monarchiát jászalagon vezetni.

(Folyt. köv.)

H I R D E T É S E K.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény 50.000 korona értékben

és több, kisebb nagyobb nyeremény, összesen

1000 nyeremény 100.000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20 százalék levonással azonnal készpénzben beváltja Budapesten: a „HERMES“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V. Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank. — Ezen pénzüzetek a nyerő kívánságára készek az

50.000 korona értékű főnyereményt

egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsérlni.

Húzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánnyüzészekben és egyéb elárúsító helyeken.

Vizontelárúsítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Köztelek.

4—4

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg elégedve az asbesttalpall bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetétű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17.

19—50

tisztelő híve
WEKERLE SANDOR.

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idejű viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hőgyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., GYERMEKEKNEK FELE.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállítattott.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

VIZONTELEADÓKNAK MEGFELELŐ ÁRENGEDMÉNY.

Általános asbestáru-gyár betéti társaság Budapest, VI., Sziv-u. 18.